

GERD VOLD HURUM
KVINNEN MUSEET GLEMTE

THE WOMAN THAT
THE MUSEUM FORGOT

GERD VOLD HURUM
KVINNEN MUSEET GLEMTE

Forord av Annette Hurum

Min mor, Gerd, var nettopp fylt 23 år da nøytrale Norge ble invadert i 1940. Hvert fiber i mors kropp reagerte. Hun ble raskt med i motstandsbevegelsen. Hun flyktet til fots til Sverige da tyskerne kom på spor av henne. Derfra ble hun sendt til London hvor hun fortsatte jobben med å kjempe for et fritt Norge. Ironisk nok fant hun seg ikke til rette i Norge etter krigen. Hun flyttet derfor til Washington DC hvor hun jobbet som chifffersjef ved den norske ambassaden. Gjennom felles venner fra krigen valgte Thor Heyerdahl henne til det vi i dag ville kalt "prosjektleder" for Kon-Tiki ekspedisjonen. Dette var hans første ekspedisjon og den ble banebrytende. Kanskje Gerds måte å løse oppgaven på lærte ham noen grep som kom godt med ved senere ekspedisjoner?

Men hvorfor valgte Heyerdahl nettopp Gerd? Fra hennes krigsinnsats visste han at hun var laget av hel ved. Hun hadde dessuten en egen utstråling, var engasjert og vek aldri tilbake for utfordringer. Det var heller ingen ulempe at hun var ansatt ved den norske ambassaden. Men så kort tid etter krigen var ekspedisjonen i konstant mangel av penger. Faktisk fikk Gerd aldri lønn for den jobben hun gjorde for ekspedisjonen. Men hun hadde jo vært med på et historisk eventyr som ingen kun ta fra henne.

Det er fantastisk at Kon-Tiki Museet 75 år etter ferden nå vil hedre Gerds innsats og gi det 7. medlem av Kon-Tiki familien en rettmessig plass i Museet. Som kvinne og datter betyr dette mye.

Forord av Thor Heyerdahl Jr.

For 75 år siden seilte min far og fem kamerater over Stillehavet, med balsa-flåten Kon-Tiki, fra Peru til Polynesia. De ville vise at øyene der ute kunne ha blitt befolket av indianere fra Sør-Amerika, som hadde kryssset havet med balsaflåter. Ved hjelp av moderne genetikk er denne påstanden senere bekreftet.

Det som imidlertid ikke er tilstrekkelig kjent er at bak denne «macho» bedriften sto en kvinne, Gerd Vold Hurum, uten hvis innsats Kon-Tiki ekspedisjonen den gang ikke hadde latt seg realisere. Som sentralt plassert i den norske ambassade i Washington, med kontakter til folk med innflytelse, gjorde hun det mulig å mobilisere all den støtte som trengtes. Og det i en tid da alle var opptatt med å gjenreise en verden som lå ødelagt igjen etter historiens verste krig. En krig som Gerd for øvrig selv hadde utmerket seg i med aktiv og bemerkelsesverdig innsats.

Etter en vellykket gjennomført Kon-Tiki ekspedisjon var det Gerd, sammen med Knut Haugland, museets grunnlegger og selv en kjent krigshelt, som fikk bragt flåten hjem til Norge hvor 18 millioner mennesker nå har sett den på Kon-Tiki Museet. Det har i alle år siden gitt verdifull økonomisk støtte til fortsatt vitenskapelig forskning, særlig i Stillehavsområdet.

Det er på høy tid at Gerd Wold Hurums innsats for min far og Kon-Tiki Museet nå trekkes frem i lyset. Jeg vet direkte fra min far hvor uvurderlig denne innsatsen var. Kon-Tiki eventyret ble mulig den gangen takket være henne. Spesielt hyggelig er det at utstillingen viet henne åpnes nettopp i de dager da vi feirer kvinnedagen.

Kvinnen museet glemte

Gerd Vold Hurum var den viktigste støttespilleren for Thor Heyerdahl og mannskapet under organiseringen av Kon-Tiki ekspedisjonen vinteren 1946–47. Dette var Heyerdahls første ekspedisjon, og måten hun løste oppgaven på, kan ha gitt ham nyttig lærdom til senere prosjekter. Gerd fikk også flåten hjem til Norge. Dette har vært en godt bevart hemmelighet for museets besøkende.

Hvorfor er ikke historien om ekspedisjonens 7. medlem fortalt i museets utstillinger før? Svaret er så enkelt: Fordi hun var kvinne!

Kon-Tiki ekspedisjonen ble til i en tid da menn fikk hovedrollene. Kvinner ble ofte henvist til bakrommet, uavhengig av kompetanse. Gutta som seilte flåten fikk oppmerksomheten, ikke kvinnen som var med å organisere ekspedisjonen og senere trakk i trådene fra land. Gerd Vold Hurum var om bord på flåten de første timene, men sjefen i Washington hadde lagt ned forbud mot at hun skulle være med på seilasen. Hun var jo kvinne.

Den 15. mai 1950 åpnet en liten utstillingshall sine dører for besøkende på Bygdøyenes. Det var Kon-Tiki Huset, en liten trebygning, malt knall oransje, akkurat stort nok for balsa-flåten med en smal gangvei for publikum rundt. Det var Knut Magne Haugland som hadde satt i gang en pengeinnsamling og ledet byggingen. Han hadde også overtalt alt av familie, venner, bekjente og krigskamerater til å delta på dugnad for å restaurere flåten slik at den kunne stilles ut.

Kon-Tiki Huset skulle bare være åpent i sommersesongen når det var mest folk slik at de kunne tjene penger for å betale ned på gjelden ekspedisjonen hadde satt seg i. Men besøket var enormt og allerede i 1953 var Kon-Tiki Huset et av de mest besøkte attraksjonene i landet. I 1956 sto den permanente bygningen på plass. Kon-Tiki museet var født.

Gerd Vold Hurum var med om bord på flåten de første timene av seilasen. Hun ville gjerne ha vært med hele veien. Men hennes sjef, den norske ambassadørene hadde bestemt sagt at hun ikke fikk lov til å dra av gårde. Hun var jo kvinne må vite.

Thor Heyerdahl visste hva han fikk da han bevisst valgte Gerd Vold Hurum – en kvinne – foran andre mannlige kandidater som prosjektleder for ekspedisjonen.

Det tok 75 år, men nå har hun endelig fått sin rettmessige plass i Museet.

Oppveksten på Løvås

I en stor hvit sveitservilla på Sæter i Oslo, med en idyllisk hage ble Gerd Vold Hurum født, og der vokste hun opp. I tillegg til blomster og frukttrær hadde hagen rundt huset en liten bjørkelund. Familien kalte stedet «Løvås».

Gerd var veldig fysisk aktiv allerede som barn og bjørketrærne på Løvås boltret hun seg i. I toppen på ett av trærne satt ofte Gerd og gjorde hjemmeleksene. Men parallelt med denne barske siden var hun et sensitivt barn.

Ski og fjellturer var en naturlig del av oppveksten, og dette var aktiviteter som Gerd satte stor pris på. Hun ble en habil skiløper og det var ikke mange av gutta som kunne holde tritt når farten ble satt opp. Birkebeineren gikk hun også, selv om det den gangen ikke var «lov» for kvinner å delta.

Somrene ble tilbrakt på familiegården til Gerds far, på Furnes i Hedmark. Her lærte hun tidlig å melke kyr og ikke minst ri på hest. En lidenskap hun fortsatte med i Oslo. Drømmen var å bli veterinær, men faren mente at det var en for tung jobb for en kvinne. Gerd endte opp å utdanne seg på Treiders handelsskole.

En kvinne ved navn «Truls»

På Nordstrandhøgdas lokale badested Katten ble Gerd i tenårene kjent med en ung bohem som het Max Manus. Hun beskrev ham som en bunn ærlig person, et karaktertrekk som fikk hennes respekt. Gerd Vold Hurum var 23 år gammel og ansatt i forsikringsselskapet Brage da tyskerne invaderte Norge 9. april 1940. Den sommeren begynte hun å skrive stensiler for den illegale avisen «Vi vil oss et land». Det var Max Manus som organiserte utdelingen.

Gerd Vold Hurum opererte selvstendig. Hun hadde tilgang til en radiosender og en hemmelig postrute til Stockholm. I ettertid betraktes hun som en agent for Special Operations Executive. Hun ble et bindeledd mellom det illegale arbeidet i Oslo og de norske myndighetene i London. Hun brukte kodenavnet «Truls» for å lure tyskerne til å tro at hun var en mann.

Gerd fikk i oppdrag å beskrive dagliglivet i Norge, og manus ble høsten 1941 lest opp av den «norske stemmen» på BBC. Hun kunne ikke la noen få vite at det var hun som hadde skrevet det. Men 18. desember 1941 var det slutt. En av hennes kontakter var tatt og satt i avhør hos Gestapo på Victoria Terrasse, og var redd for å røpe hennes navn. Gerd måtte flykte til fots til Sverige før hun etter hvert kom til London.

I London jobbet hun ved Forsvarets Overkommandos kontor for spesielle operasjoner FO IV, ledet av Leif Tronstad. Hun ble den første kvinnelige assistenten. Kontoret støttet

Milorg og organiserte Kompani Linges sabotasjeaksjoner i Norge i samarbeid med britene, som tungtvannssaksjonen. Gerd var en naturlig kontaktperson for agentene som ble sendt til Norge og var kanskje den første i Norge som arbeidet med «debrifing» av personer som hadde deltatt i hemmelige operasjoner. Hun ble venner for livet med oberst John Skinner Wilson som var sjef for Special Operations Executives Skandinaviske avdeling.

Gerd Vold Hurum fant seg ikke til rette i Norge etter krigen. Hun søke derfor om jobb som chiffrersjef ved den Norske ambassaden i Washington og begynte der i september 1945. Her skulle hun oppleve en ny verden og kanskje komme unna minnene fra krigen.

Bilen

Den moderne bilkulturen oppsto i USA og Ford ble det mest kjente bilmerke i verden. Men sommeren 1946 var det bare ett år siden slutten av Annen Verdenskrig og fremdeles var det mangel på mange luksusvarer. Ikke minst bil. Da Gerd Vold Hurum skulle gå til innkjøp av en ny Ford til svogeren, fikk hun beskjed om at det var 6-8 måneders ventetid. Ikke hadde hun amerikansk sertifikat heller, men det fikk vente til bilen var i anmarsj.

Hun bestilte en svart lakkert Ford direkte fra fabrikken og kun 18 dager etterpå sto vidunderet klar for avhenting. Hvordan? Jo, Gerd hadde ringt fabrikken fra ambassaden og bedt dem prioritere bestillingen. Den norske ambassaden hadde nemlig endel goodwill hos dem.

Nå gjensto bare problemet med gyldig sertifikat. Tidlig neste morgen gikk Gerd ned til biltilsynet og tok den teoretiske prøven. Etterpå overtalte hun vedkommende til å droppe den obligatoriske kjøretesten og bare skrive ut sertifikatet. Slik kunne hun dra til bilforhandleren og selv kjøre bilen tilbake til ambassaden.

Kollegaene ble særdeles overrasket da en «kontordame», frk Vold hadde greid å oppnå det nærmest umulige, å skaffe seg en flunkende ny bil på rekordtid.

Vi sender Gerd!

Vi hører ofte at Gutteklubben Grei er et sted der menn hjelper andre menn med å fremme deres karriere. Explorers Club, de Forente Nasjoner med en norsk generalsekretær, og mange lands ambassader var jo et mannsdominert miljø i 1947. Men da det virkelig gjaldt fikk Thor Heyerdahl mest hjelp av en kvinne som hadde et stort nettverk av personer og samtidig var et organisasjonstalent. Fra arbeidet for FO IV og nye kontakter

hun opparbeidet seg i amerikanske militære kretser etter hun kom til Washington, hadde hun evnen til å løse krisene som oppstod under organiseringen av Kon-Tiki ekspedisjonen.

Thor Heyerdahl hadde blitt tilbudt å teste ut utstyr og proviant av det amerikanske War Department. Men han trengte kontakt med beslutningstakerne for å omgå de byråkratiske irrgangene som forsinket saken. Dessuten risikerte han at de sa nei. Dette hadde mange andre gjort når de hørte om ekspedisjonen som skulle seile alene i en balsaflåte over verdens største hav. Heyerdahl henvendte seg til den rike norsk-amerikaneren Georg Unger-Vetlesen bosatt på Waldorf Astoria Hotel. Han var sentral i etterretningsarbeidet under krigen og senere en av arkitektene bak flyselskapet SAS. Han foreslo General Hoag og Oberst Clark, begge sentralt plassert i forsyningsavdelingen i War Department, men, sa Vetlesen «jeg kjenner ingen av dem personlig. Du må finne noen som kan introdusere deg.»

Slukøret vendte Heyerdahl tilbake til bilen for å dra tilbake til Washington. Sjåføren bak rattet på den nye forden var naturligvis Gerd Vold Hurum, som hadde introdusert han for Unger-Vetlesen, som hun kjente godt. Hun tok på seg oppgaven med å sette Heyerdahl i kontakt med de høye herrer. Dagen etter satt general Hoag i Vold Hurums leilighet sammen med Kon-Tiki gutta. Oberst Clark kom noen dager senere.

Miraklene fortsatte etter at ekspedisjonen ankom Peru og de trengte hjelp fra peruanske myndigheter. Gerd sjarmerte General Reveredo med sitt intellekt og effektivitet slik at han stilte bil og sjåfør til disposisjon for ekspedisjonen. Når de senere kom i knipe, sa alltid Thor Heyerdahl med optimisme i stemmen: «Vi sender Gerd!».

Familienes trøst

Den tyngste delen av jobben som Kon-Tiki ekspedisjonens 7. medlem begynte da hun returnerte til Callao i en seilbåt som tilhørte redaktøren i Limas største avis, etter å ha blitt med på flåten de første timene. Kassen var bunnskrapt, og gutta om bord på flåten hadde satt igjen bagasje og utstyr som veide 250 kilo. Dette var ikke småtteri, selv ikke i en tid da rutefly hadde blitt vanlig. Gerd henvendte seg igjen til General Reveredo. Både bagasjen og Gerd endte opp på et peruansk militærfly uten kostnader som skulle til USA.

Kon-Tiki flåten hadde radioutstyr og hele to medlemmer hadde fulltidsjobb med å sende meldinger fra flåten. Det var Gerd Vold Hurums oppgave å formidle meldingene til presse og samarbeidspartnere. Men Gerd forsto hvor viktig det var å holde guttas familier informert. I dagens tidsalder

er dette en enkel oppgave. I 1947 måtte alle brev skrives på maskin, uten kopimaskin. Siden de ble så populære, måtte hun produsere 14 kopier ved siden av full jobb i ambassaden. Gerd ba også familiene om å oppdatere henne om siste nytt for å kunne oppmuntre gutta. Dette ble sendt videre til den lille radioen om bord på flåten.

Kassen var faktisk så bunnskrapt at Gerd aldri fikk betalt for den jobben hun gjorde for Kon-Tiki ekspedisjonen. Heldigvis fikk hun lønn for jobben hun gjorde på ambassaden. Hun trøstet seg med at hun hadde vært med på en historisk begivenhet.

Hvorfor det ble et museum?

Kon-Tiki ekspedisjonen seilte over Stillehavet, fra Peru til Tuamotuøyene, for å bevise sjødyktigheten til balsaflåter. Etter at flåten strandet ved Raroia hadde Thor Heyerdahl ikke bruk for den mer. Noe museum eksisterte ikke en gang i tankene. Han hadde tenkt å forlate den i Polynesia. Det var Gerd som mente den måtte til et museum og stilles ut. Da ville man dessuten sørge for inntekter gjennom billettsalg til å dekke noen av ekspedisjonens utgifter. Knut Haugland støttet denne tanken, og det var han som tok på seg jobben med å samle inn penger og å realisere museet.

Kon-Tiki flåten ble tauet og lå ved promenadekaaien i Papete da Gerd fikk jobben med å ordne med transport. Etter utallige telefonsamtaler, sågar til Howard Hughes, fikk hun lastebåten M/S Thor I til å svinge innom Tahiti og ta med flåten og mannskapet til USA.

Her sjekket Gerd ut muligheten for å stille ut Kon-Tiki i en lokal park i San Francisco. Men selv i Amerika finnes det hinder for gründere. Leie for plassen måtte betales. Ekspedisjonen måtte skaffe vaktmannskaper til å passe på. Og de måtte stille en økonomisk garanti for at flåten ble fjernet etterpå. Uten penger kunne de ikke tenke på noe slikt. Gerd måtte igjen finne transport. Denne gangen til Oslo.

I dag er alt dette historie. Den 15. mai 1950 åpnet Kon-Tiki Huset dørene sine på Bygdøy og på noen år ble det ett av Norges mest besøkte museum.

Livet etter Kon-Tiki ekspedisjonen

Tilbake på den norske ambassaden i Washington ble det klart at Gerd Vold Hurum ikke ville få samme lønn som sin mannlige forgjenger til tross for at hun gjorde nøyaktig den samme jobben. Hun sluttet i protest og dro hjem til Norge. En tidlig, men ukjent markering for likestilling.

I 1950 møtte hun Sven Hurum, en forretningsmann og honorær norsk konsul i Manila på Filippinene, som var

hjemme på ferie i Oslo. Paret ble stormforelsket og giftet seg 15 dager senere. Selv Gerds beste venninne, Reidun Herbern, var ikke blitt introdusert for Sven, da Gerd ringte og ba henne om å være forlover. Paret fikk to barn, sønnen Sven Olaf og datteren Annette.

Etter noen år på Filippinene flyttet familien til Montreal i Canada hvor Sven Hurum etablerte et kontor for det norske rederiet Wilhelm Wilhelmsen. Gerd Vold Hurum var blitt frisk og klar for nye utfordringer. Hun startet et eget firma som solgte norske gaveartikler. Men da hun fikk nyheten om at noen kanadiske forskere planla å organisere en ekspedisjon for å studere folkehelsen på Rapa Nui eller Påskeøya, ble hun igjen prosjektleder. Denne gangen for den medisinske ekspedisjonen til Påskeøya, METEI, i 1964-65. I 1967 kom fader Sebastian Englert, den katolske presten som hadde hjulpet Thor Heyerdahls arkeologiske ekspedisjon på øya i 1955-56, til Amerika og Canada. Han ble syk, og Gerd Vold Hurum fulgte ham tilbake til øya.

Gerd Vold Hurum ble også en ambassadør for Helge og Stine Ingstad, ekteparet som med økonomisk støtte fra Kon-Tiki-museet oppdaget vikingboplassen ved L'Anse aux Meadows i Newfoundland. Hun fikk Canada til å erkjenne viktigheten av denne oppdagelsen ved å offisielt navngi et fjell Ingstadfjellet.

Gerd og Sven Hurum tilbrakte sine lykkeligste år tilbake i Oslo etter at de pensjonerte seg i 1977.

Cover: Gerd klargjør det norske flagget for seilasen.
Innside: Thor Heyerdahl, Erik Hesselberg, HAL, Gerd Vold Hurum, Torstein Raaby, Kapt. på M/S Thor I, Bengt Danielsson, Herman Watzinger, Knut Magne Haugland.

1. Gerd Vold Hurum på jobb, FO IV, London (Foto fra A. Hurum).
2. Gerd i sin nye Ford.
3. Familien i hagen på Løvås (Foto fra A. Hurum).
4. Callao: Gerd Vold Hurum, Torstein Raaby, Thor Heyerdahl, Erik Hesselberg.
5. Gerd og familien på ski (Foto fra A. Hurum).
6. Gerd på Rapa Nui, 1967 (Foto fra A. Hurum).
7. Gerd Vold Hurum om bord på Kon-Tiki i Callao.

Bakside: Gerd på stranden i Callao.

GERD VOLD HURUM
THE WOMAN THAT
THE MUSEUM FORGOT

Foreword **by Annette Hurum**

My mother, Gerd, had just turned 23 when Norway, a neutral country, was invaded in 1940. Every fiber of her being reacted. She immediately joined the Resistance Movement, but eventually had to flee to Sweden on foot when the Germans tracked her down. She was soon called to London where she continued her fight for a free Norway. However, she was not able to settle down in Norway after the war, and therefore moved to Washington DC where she worked as Head of Encryption at the Norwegian Embassy. Through mutual friends from the war, Thor Heyerdahl selected her to be the de facto “project manager”, for the Kon-Tiki expedition. This was his first expedition, and it was groundbreaking. Perhaps Gerd’s way of tackling the job provided some lessons he used on later expeditions?

But why did Heyerdahl choose Gerd? From her war effort, he knew she was made of good mettle. She also had a way with people, was committed and never shyed away from challenges. The fact that she worked at the Norwegian Embassy was an added benefit. The expedition, organized so shortly after the end of World War II, was in constant shortage of money. Gerd was, in fact, never paid for the work she did. But she had been part of a breathtaking historical adventure!

It is very gratifying that the Kon-Tiki Museum is honouring Gerd’s effort with this exhibition and giving the 7th member of the Kon-Tiki family a rightful place in the Museum, 75 years after the event. Both as a woman and a daughter, this is of real significance.

Foreword **by Thor Heyerdahl Jr.**

75 years ago, my father and five friends sailed across the Pacific, on the balsa-raft Kon-Tiki, from Peru to Polynesia, in an attempt to prove that the Polynesian islands were within reach of the maritime cultures of South America. Recent genetics studies have confirmed this hypothesis. What is little known, however, is that behind this “macho” enterprise was a woman, Gerd Vold Hurum, who made the Kon-Tiki expedition possible. Centrally located in the Norwegian Embassy in Washington, with contacts to influential people, she made it possible to mobilize all the support needed, at a time when most people were busy rebuilding the world ravaged by the most destructive war ever seen. A war in which Gerd herself had excelled with active and remarkable achievements.

It was Gerd, in collaboration with Knut Magne Haugland, the museum’s founder and a famous war hero, who got the raft home to Norway. Here, 18 million visitors have seen it on display at the Kon-Tiki Museum, providing valuable financial support for continued scientific research in the Pacific.

It is about time that museum visitors are made aware of Gerd Vold Hurum’s work for my father and the Kon-Tiki Expedition. My father told me how invaluable her effort was. The Kon-Tiki adventure became possible because of Gerd. We particularly appreciate that the exhibition dedicated to her opens just a couple of days before we celebrate the International Women’s Day.

The Woman that the Museum forgot

Gerd Vold Hurum was the key person helping Thor Heyerdahl organizing the Kon-Tiki expedition in the winter of 1946–47. In today’s terms she would have been called a “project leader”. This was Heyerdahl’s first expedition, and the way she solved the task may have provided some lessons for future projects. Gerd also had the idea to transport the raft home to Norway. This has been a well-kept secret for museum’s visitors.

Why has the story of the expedition’s 7th member not been part of the exhibitions before? The answer is very simple: Because she was a woman!

The Kon-Tiki Expedition took place during a time when men were given the leading roles. Women were often relegated to stay in the background, their competence notwithstanding. The men who sailed the raft got the attention, not the woman who helped organize the expedition and held the reins on land.

On May 15th, 1950, a small display-hall opened its doors for visitors at Bygdøyenes. It was the new Kon-Tiki House, as it was called, just big enough to fit the now famous balsa-wood raft and a narrow sidewalk all around the raft. Knut Magne Haugland, who had shared Gerd’s vision, had organized fundraising for the simple wooden building painted bright orange, and persuaded every friend he had to help reconstructing the raft and putting the display in order.

The plan was to keep it open to visitors only during the profitable summer-season and any earnings would go towards paying debt that the expedition had incurred. However, visitors came to the museum in droves and in 1953 it had become one of the most popular museums in Norway, and a permanent building was ready for the 1956 season. The Kon-Tiki Museum was born.

Gerd Vold Hurum joined the crew during the first hours of sailing the balsa-wood raft, and would have likely signed up for the whole voyage if that had been an option. The Norwegian ambassador in Washington, her boss, had explicitly denied her leave to go on the expedition. He did not want to lose a hard worker, and, in the end she was “just” a woman.

Thor Heyerdahl knew Gerd Vold Hurum’s qualities when he had chosen her – a woman – over other male candidates as the project leader for the expedition.

It took 75 years, but she finally got her rightful place in the Museum.

Growing up in Løvås

Gerd Vold Hurum was born and grew up in a large, white Swiss chalet style house at Sæter, Oslo, with an idyllic garden. In addition to flowers and fruit trees, the garden around the house had a small birch grove. The family called the place “Løvås”.

Gerd was physically active as a child, and she frolicked in the birch grove of Løvås. Often, Gerd would sit in the top of her favorite tree and do her homework. In parallel to this tomboy side, she was a very sensitive child.

Skiing and hiking are important part of growing up in Norway, and these were activities Gerd greatly appreciated. She became a skilled skier and not many men could match her speed. She also participated unofficially in the classic long-distance skiing race, Birkebeineren, even though women were not allowed to compete.

Gerd spent summers on her father’s family farm, near Hamar in Hedmark. At a young age she learned to milk cows and ride a horse. Horse-riding became a passion she continued for many years. She dreamed of becoming a veterinarian, but her father believed the job was too physically demanding for a woman, and she ended up going to business school.

A woman named “Truls”

“Katten” is the name of the local beach at Nordstrandhøgda, close to Gerd’s childhood home. Here she met a young man with a bohemian streak named Max Manus, who also became a very well-known resistance figure. She knew him as a totally honest person, a trait that earned her respect. Gerd Vold Hurum was 23 years old and working for Brage, an insurance company, when the Germans invaded Norway on April 9th, 1940. She immediately joined the resistance movement and through Max Manus she became involved in writing stencils for the illegal newspaper “Vi vil oss et land”, which he distributed.

Gerd operated independently, with access to a radio transmitter and a postal route to Stockholm, as an agent for Special Operations Executive. She became a link between the resistance network in Oslo and the Norwegian government in London. She used the male code name “Truls” tricking the Germans into thinking she was a man.

In autumn 1941, a feature about daily life in Norway was broadcast on BBC. No one was told it was Gerd’s account. On December 18th, one of her contacts was arrested and interrogated by the Gestapo. Gerd had to flee on foot to Sweden, and later went to England.

In London, she became the first female assistant at the Armed Forces High Command’s Office for Special Operations,

FO IV, led by Leif Tronstad. In collaboration with the British, this office organized sabotage operations in Norway. Gerd became the obvious contact for agents and was perhaps the first in Norway to undertake “debriefings” of secret operations’ agents. She became friends for life with many of them, and also Colonel John Skinner Wilson, head of the Special Operations Executives’ Scandinavian department.

After the war, Gerd Vold Hurum was not able to settle down in Norway. She therefore got a job as Head of encryption at the Norwegian embassy in Washington in September 1945. Here she was to experience a new world and perhaps escape memories of war.

The impossible Ford

Modern culture based on transportation, with one car for every family, originated in the United States. Ford rapidly became the most famous brand in the world. However, in the summer of 1946 it was only a year since World War II ended and there was a severe shortage of many luxury goods. Not least cars. When Gerd Vold Hurum was asked to inquire about buying a new Ford for her brother-in-law, she was told that it would take at least 6 to 8 months. Getting a new production car faster was impossible. Neither did Gerd have an American certificate.

She ordered a black lacquered Ford directly from the factory and only 18 days later the marvel had arrived. How? Well, Gerd had placed the call from the embassy and asked them to prioritize the order. The Norwegian embassy had some favors with Ford they could call in.

When she got the call from the dealer telling her that the new car could be picked up in a couple of days, she urgently needed to fix a valid driver’s license. Early the next morning, Gerd went down to the DMV office and took the written test. Afterwards, she persuaded them to drop the compulsory driving test and just hand her the driver’s license. Now, she could go to the car dealer and drive the new “impossible” Ford back to the embassy herself.

The colleagues were particularly surprised when an “office lady”, Miss Vold, had managed to achieve the almost impossible, to get a brand-new car.

Let’s send Gerd!

The expression “a man’s world” sometimes refers to the fact that frequently, established networks of men help other men make carriers. However, when it really mattered, it was a female with an extensive network and great organizational talent that helped Thor Heyerdahl. Her contacts from working

at FO IV during WW II and her time in Washington, gave Gerd an uncanny ability to solve pressing problems challenging the organization of the expedition.

The expedition had been offered to test equipment for the US War Department, but Heyerdahl wanted to meet the decision-makers in person, to persuade them to quickly approve the offer. Others had refused help when they heard that the primitive balsa raft would sail alone across the Pacific. Heyerdahl turned to the rich Norwegian-American Georg Unger-Vetlesen, a key figure in intelligence-work during WW II and later one of the architects behind the airline SAS. Vetlesen identified General Hoag and Colonel Clark, as key figures in the Quarter Master division of the armed forces, although he did not know either of them personally: "You need someone to introduce you."

Heyerdahl despaired, but immediately cheered up when the driver of the new Ford taking him back to Washington, Gerd Vold Hurum, said she could handle the task. The very next day, General Hoag sat in Vold Hurum's apartment with the Kon-Tiki boys. Colonel Clark came by a few days later.

When the expedition arrived in Peru and they needed help from the authorities, Gerd charmed General Reveredo with her intellect and efficiency so that a car and driver was made available to the expedition. Whenever they encountered problems Thor Heyerdahl always said with optimism in his voice: "Let's send Gerd!"

A comfort to the families

The most difficult part of Gerd's job began when she returned from being aboard the raft a couple of hours to Callao, in a sailboat belonging to the editor of Lima's largest newspaper. Even though the expedition was completely broke, the crew had left luggage and equipment weighing 250 kilos that needed to be transported back to Washington. It would cost a fortune to bring this along on a plane. Gerd again turned to General Reveredo. Both the luggage and Gerd ended up on a Peruvian military plane destined for the US, free of charge.

The Kon-Tiki expedition sent radio messages to newspapers during the voyage and two crew members worked around the clock to maintain the equipment and relay messages. Gerd Vold Hurum's task was to convey the messages to the press and partners. However, she understood quickly how important it was to keep the families of the crew informed. In today's age, this is a simple task. In 1947 all letters had to be typed, two or three at a time. Since they became so popular, she had to produce 14 copies while managing her full-time job at the embassy.

Gerd also encouraged the families to update her on their daily life in order to heighten the boys' spirits. This was transmitted to the small radio aboard the raft. Gerd never actually got paid for the job she did for the Kon-Tiki expedition. Fortunately, she was paid for the work she did at the embassy.

She considered that being part of such a historic event was payment in itself.

How did the museum come to be?

The Kon-Tiki expedition sailed across the Pacific Ocean to prove the seaworthiness of ancient Peruvian balsa rafts. After the raft ran aground at Raroia, Thor Heyerdahl no longer needed it, and a Kon-Tiki Museum did not exist in his mind. He had planned to leave the raft in Polynesia. It was Gerd's idea that the raft should be exhibited. Perhaps the ticket sales could make some hard-earned cash to cover expedition expenses. Knut Magne Haugland supported this idea, and he took on the job of raising money and building the museum in Oslo.

The Kon-Tiki raft had been towed to Papeete and moored along the promenade quay when Gerd got the job of arranging transport home. After countless phone calls, even to Howard Hughes, she managed to get the cargo ship M/S Thor I to stop by Tahiti and transport the raft and crew back to the United States.

Stateside, Gerd attempted to arrange for the Kon-Tiki to be exhibited in a local park in San Francisco. But even in America there are obstacles for entrepreneurs. They would need to pay rent for the exhibition space and salaries to people for guarding the raft. Additionally, a financial guarantee that the raft would be removed afterwards had to be put up in advance. Without fresh cash this was impossible. Gerd again had to organize transport. This time to Oslo.

On May 15th, 1950, the Kon-Tiki Museum opened its doors at Bygdøy and in a few years it became one of Norway's most popular museums.

Life after the Kon-Tiki Expedition

Back at the Norwegian Embassy in Washington it became clear that Gerd Vold Hurum would not get the same pay as her male predecessor despite doing the same job. She quit in protest and went back home.

In 1950, Gerd met Sven Hurum, a businessman and Honorary Norwegian Consul of Manilla in the Philippines, who was on vacation back home in Oslo. The couple fell in love and got married 15 days later. Even Gerd's best friend, Reidun Herbern, had not been introduced when Gerd called and asked her to be the maid of honor.

After a few years in the Philippines, the family moved to Montreal in Canada where Sven Hurum established an office for the Norwegian shipping firm Wilhelm Wilhelmsen. Gerd Vold Hurum had recovered and started her own company selling Norwegian gift items. However, when she got news that some Canadian medical researchers intended to organize an expedition to study the health of the people on Rapa Nui or Easter Island, she again volunteered to help. It became the Medical Expedition to Easter Island, METEI, 1964-65. In 1967, Father Sebastian Englert, the Catholic priest who had helped Thor Heyerdahl's Norwegian Archaeological Expedition on Rapa Nui in 1955-56, came to America and Canada. He fell ill and Gerd Vold Hurum accompanied him back to the island.

Gerd Vold Hurum also became an ambassador for Helge and Stine Ingstad, the couple who discovered the Viking settlement in L'Anse aux Meadows in Newfoundland, with financial support from The Kon-Tiki Museum. She was the leading effort behind recognizing the importance of this discovery by persuading local authorities to officially naming a mountain Ingstad Mountain.

Gerd and Sven Hurum spent their happiest years back in Oslo after their retirement in 1977.

© The Kon-Tiki Museum
Utgiver: Kon-Tiki Museet, 2022.
Brosjyre for utstillingen *Gerd Vold Hurum. Kvinnen museet glemte.*
ISBN: 978-82-92967-21-8
Tekst: Reidar Solsvik og Annette Hurum.
Design: Aslak Gurholt, Yokoland.
Museet vil gjerne takke Annette Hurum for all hjelp med utstillingen.

Cover: Gerd is readying the Norwegian flag for the voyage.
Inside cover: Thor Heyerdahl, Erik Hesselberg, HAL,
Gerd Vold Hurum, Torstein Raaby, Capt. on M/S Thor I,
Bengt Danielsson, Herman Watzinger, Knut Magne Haugland.

1. Gerd Vold Hurum at work with FO IV, London (Courtesy of A. Hurum).
2. Gerd in her brand new Ford (Courtesy of A. Hurum).
3. Family in the garden at Løvås. (Courtesy of A. Hurum).
4. Callao: Gerd Vold Hurum, Torstein Raaby, Thor Heyerdahl, Erik Hesselberg.
5. Gerd and her family skiing. (Courtesy of A. Hurum).
6. Gerd on Rapa Nui, 1967. (Courtesy of A. Hurum).
7. Gerd Vold Hurum aboard Kon-Tiki in Callao.

Back cover: Gerd Vold Hurum on the beach in Callao.

